

HAMSUN - NYTT

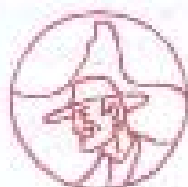
Knut Hamsuns verk, og virkningen i inn- og utland

Nr. 2/2007, juni 2007, 19. årgang

Fotomontasje: Hamsunsenteret på Presteid

HAMSUNSENTERET BYGGES

Hamsun-Selskapets informasjonsblad
utgitt av Kompetansesenteret ved Knut Hamsun videregående skole, Hamarøy

REDAKTØREN HAR ORDET

Hamsunsenteret skal stå ferdig i august 2009. Staten har tildelt prosjektet 31 millioner kroner i det reviderte nasjonalbudsjett, og dermed er finansieringen på 81 millioner kroner sikret. Dette ble feiret stort flere steder i landet. Mer enn to tiår etter at ideen om et Hamsunsenter ble avlet under Hamsun-dagene 1986 på Hamarøy, blir det nå byggestart på Presteid.

Og det er ikke noe beskjedent bygdemuseum Hamarøy kommer til å få. Steven Holls meget omdiskuterte utkast til et "Hamsun-museum" vant den prestisjetunge *Progressive Architecture Award* allerede i 1996. The Museum of Modern Art i New York kjøpte en modell av Hamsunsenteret. Tre japanere hørte så mye om bygget at de reiste til Norge i dyp overbevisning om at det fantes allerede. Men bygget provoserte også fram sterk kritikk, noe som Holl anser som et signal på at han har oppnådd sine faglige mål. "God arkitektur skal være provoserende," sier han.

Nå står nye oppgaver i kø. Infrastruktur må skapes, innholdet i senteret må få form og struktur, Hamarøyværingene må forberede seg på å være vertskap i en helt ny målestokk. Avisene skriver om ny optimisme og investeringsplaner.

Det blir ikke anledning til å lene seg tilbake, heller ikke når alt står ferdig. For Hamsunsenteret kommer ikke til å være et vanlig museum med innbygde konklusjoner, men en vedvarende spagatøvelse mellom politikk og estetikk, historie og litteraturhistorie, nasjonale og internasjonale problemstillinger. Alt tyder på at allerede forberedelsene til jubileumsfeiringen i 2009 kommer til å markere hele det spenningsfeltet som Hamsun og hans diktning utgjør for det norske samfunnet. I Aksel Sandemoses ord: "Hamsun er en del av norsk ånd. Vi vil ha han tilbake på tross av han selv."

Elke Kriehn
Redaktør Hamsun-Nytt
Kompetansesenteret
Knut Hamsun vgs

Hamsun-Nytt er utgitt med støtte fra Nordland Fylkeskommune.

DEBATT OM HAMSUNSENTERET

Ønsker provokasjon: Steven Holl

"God arkitektur skal være provoserende." Arkitekt **Steven Holl** på seminaret i Oslo 5. mars 2007, sitert i *Dagsavisen*, 06.03.07

"Er utstyret på taket antenner som skal ta imot signaler fra universet?" Skuespiller **Henny Moan** på seminaret i Oslo 05.03.07, sitert i *Avisa Nordland*, 06.03.07

"My wife calls it the hairy guy." (Min kone kaller den for den hårete gutten.) **Stephen Holl**, sitert i *Dag og Tid*, 09.03.07

"Et skur med strå på taket." Leser med pseudonym **NUK** i *Avisa Nordland* 06.03.07

"På det nordnorske bygge-markedet blir Hamsunsenteret sett på som prestisjebygg." Arkitekt **Erik Fenstad Langdalen**, **Stephen Holl**s representant i Norge, *Avisa Nordland* 19.05.07

"Å bygge Hamsunsenter i dette landskapet (...) er som å rydde vekk regnskogen i Amazonas til fordel for et gigantisk klimaforskningscenter. Hamarøy burde [ikke] gi plass til et skjønnlitterært McDonalds." Forfatter **Geir Levi Nilsen** i *Verdens gang*, 07.05.07

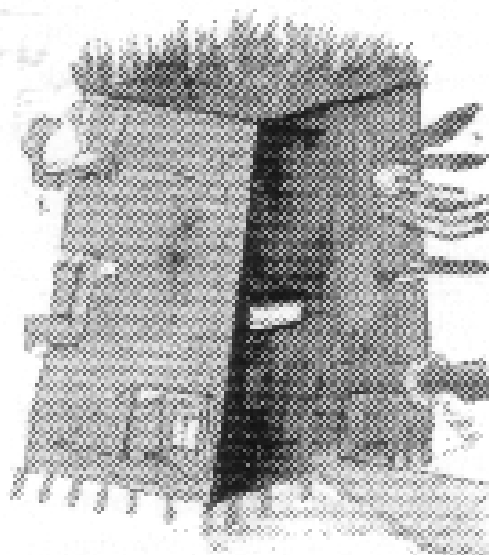
"Vi er dødsmisunnelige på dere i Hamarøy som får Hamsunsenteret." Landskapsarkitekt **Rønnaug Indregård** fra Narvik i *Avisa Nordland*, 13.04.07

"Et bygg som kan stå som skrekk og advarsel for andre kommuner. Jo flere ganger jeg ser modellen, jo meir forundra blir jeg over menneskers dårskap. Synes jo oppriktig synd i hamarøyværingene som i framtida må gå og gremme seg over dette bygget." **Øystein O.** i et leserbrev til *Avisa Nordland*, 08.03.07

"Jeg blir kraftig provosert av ideen å bygge en utedass til 31 millioner til minne om Knut Hamsun." **Observatør** i et leserbrev i *Avisa Nordland*, 18.05.07.

"Et kråketårn." **Yves Gillain**, Hamarøy, i *Lokalevisa Nordsalten*, 25.05.07.

"Vi kan like bygget eller ikke, men med Holls arkitektur og Hamsuns forfatterskap settes vi på verdenskartet på en måte som andre kommuner bare drømmer om." **May Valle**, fylkestingrepresentant (V) og tidligere ordfører i Hamarøy (*Avisa Nordland*, 14.03.07)

Modell av Hamsunsenteret

"Jeg ser på det som naturlig at Hamsunsenteret ikke blir et sted for å dyrke Hamsun, men et sted for moralske og ideologiske spørsmål også for Hamsun-debatten." **Nils Magne Knutsen**, førsteamanuensis og Hamsunforsker ved universitetet i Tromsø. (*Klassekampen* 05.03.07)

"En konkursskommune som spiller pøker med ett godt kort på hånden. (...) Flytt Holocaustsenteret opp til Hamsund i Hamarøy i stedet. Det ville i det minste være mening i." **Geir Levi Nilsen**, religionshistoriker og forfatter, "oppvokst ved Hamarøy". *Verdens Gang*, 07.05.07

"Det er en utfordring å skulle framstille en forfatter på et museum – særlig i Hamsuns tilfelle, hvor forholdet mellom liv og litteratur er så omdiskutert. Løsningen er at senteret har en åpen, pedagogisk tilnærming." **Nina Frang Høyum**, Prosjektleder for Hamsunsenteret. (*Klassekampen* 05.03.07)

"Hamsunsenteret skal være et senter for kommunikasjon, preget av åpenhet og rom for å tenke sammen. Blant de 20.000 besøkende som er forventet på senteret årlig forventes det at om lag halvparten er turister og Hamsun-interesserte fra utlandet. En viktig oppgave for senteret er å vise Hamsun og forfatterskapet i en større europeisk kontekst." **Aaslaug Vaa**, fylkeskultursjef i Nordland (*Fremover*, 09.03.07).

"Hamsunsenteret skal bli et "ordenes case" når det står ferdig. Utstillingen skal i stor grad skapes med "nåtidens elektriske bokstaver", dvs. prosjeksjoner på vegg med digitalisert tekst, bilde- og lydmateriale. (...) Men ingen samling av Knut Hamsuns personlige ting eller utstyr. Vi skal ikke land og strand rundt og samle inn gjenstander som andre museer eller bibliotek har tatt vare på." **Nina Frang Høyum** (*Avisa Nordland*, 08.03.07)

"Det er helt avgjerande for et museum å ha gjenstandar å stilla ut. Ein treng ikkje å gå på museum for å sjå på skjerm. (...) Omvisarane er verdfulle og viktige for publikum. Det menneskelege nærværet er styrken til museet. Etter mitt syn er fleire i ferd med å bomma på det feltet. Dei [som skal bygge opp Garborgsenteret på Jæren og Hamsunsenteret på Hamarøy] (...) må leggja vekt på den nærværande formidlinga." **Otto Grepstad**, direktør for Ivar Aasen-tunet (*Dag og Tid*, 09.03.07)

NYHETER OM HAMSUNTERET

Gave til Hamsunsenteret: Kirsten Hedvig Rasmussen, dansk Hamsun-samler og engasjert webmaster på www.hamsun.at og www.hamsun-selskapet.no, har gitt Hamsunsenteret en gave til en verdi av rundt 100.000 kroner, bestående av bl.a. brev, bøker, visittkort og lignende fra sin private samling. Hvilke ting det blir, blir avgjort i samarbeid med dem som skal stå for innholdet i senteret, forteller Rasmussen. (*Avisa Nordland* 18.05.07).

Prosjektleder Nina F. Høyum og Hamsunforskere Nils Magne Knutsen og Lars Frøde Larsen fejret at Hamsunsenteret kommer.

Finansiering på plass: Regjeringen har bevilget 31 millioner kroner til Hamsunsenteret (som er kostnadsberegnet til 81 millioner kroner) i forbindelse med fremlegging av revidert nasjonalbudsjett den 15. mai 2007. "Det statlige tilsagnet sikrer at bygget kan stå ferdig til 150-årsjubileet for Hamsuns fødsel 4. august 2009," sier kultur- og kirke-minister Trond Giske (*Avisa Nordland* 15.5.07, *Haugesund Avis* 16.5.07).

Arkitektur fremdeles aktuell: Steven Holl ble invitert til å tegne Hamsunsenteret allerede i 1994. 10 år etter at utkastet til bygningen ble ferdig, er arkitekten like begeistret for sin idé. "Min filosofi er ikke å bøye seg for trendene når man tegner bygninger. Dermed kan man stå inne for arbeid man har gjort, selv om det er ti år siden." For tiden arbeider han med åtte skyskrapere i Kina, en kunsthøyskole i Iowa og Hamsunsenteret i Hamarøy. "Man må se Hamsunsenteret-bygget som en kropp," kommenterer Holl, "som en slagmark for usynlige krefter." Fasaden skal behandles med svart tjære, lik den som er brukt på norske stavkirker. Bygget får en tom fiolinkasse-balkong med spesielle lydegenskaper, inspirert av Hamsuns *Mysterier*. Det er også en egen utsiktsbalkong inspirert av "piken med ermene rullet opp som vasker gule vindusruter" (fra *Sul*). En utvendig ståltrapp snur seg rundt bygningskroppen. "Bygningen står for noe, den dekker hele livet til Hamsun," sier Holl. Lyset er et nøye planlagt virkemiddel i bygget. "Det er svært viktig at lyset faller planlagt inn i bygningen. Hamsunsenteret skal være en arketypisk og intens fortetting av rom og lys," sier Steven Holl. På takterrassen er det tradisjonelle norske torvtaket fortolket ved hjelp av fiberoptiske staver. Også disse skal reflektere lys. (*Avisa Nordland* 07.03.07, *Dag og Tid* 09.03.07)

Veibygging til Hamsunsenteret: Grunnarbeidene til Hamsunsenteret

vil trolig bli satt i gang i løpet av høsten 2007. Arbeidene har vært utlyst for anbud med frist 14. mai. Finansieringen er sikret etter at Nordland fylkeskommune har bevilget sin andel for det til rundt 2,8 millioner kroner dyre prosjekt som Hamarøy kommune har satt av 750.000 kroner for. Den vedtatte arealplanen omfatter vei fra riksvei 81 frem til den planlagte tomt for Hamsunsenteret. Avkjørselen vil ligge om lag 100 m lenger nord (mot Presteid bro) i forhold til dagens avkjørsel til Hamarøy Fiskecamping. I tillegg inkluderer planen vei til naustområdet samt rekonstruksjon av deler av den gamle bygdeveien og to parkeringsplasser. En av de er for 31 biler og fem busser, den andre er beregnet for 30 biler. Parkeringsplassene skal brukes som riggeområder mens Hamsunsenter bygges. (Lokalavisa Nordkalen, 20.04.07)

Steven Holls representant i Norge: Erik Fenstad Langdalen fra LY arkitekter AS

Byggestart i februar 2008: "Vi jobber så hardt vi kan, men det er

ikke mulig å komme i gang tidligere enn februar 2008," sier arkitekt Erik Fenstad Langdalen som representerer Steven Holl. Det gjenstår en del arbeid med detaljprosjekteringen som vil ta seks måneder regnet fra mai 2007. Deretter skal prosjektet ut på anbud, noe som tar ytterligere tre måneder. Langdalen understreker betydningen av at byggeprosessen kvalitetssikres i alle ledd, slik at det ikke dukker opp overraskelser underveis og i ettertid.

Følg byggeprosessen via webkamera: Hamsunsenteret har fått sin egen hjemmeside. Adressen er www.hamsunsenteret.no. Siden gir informasjon bl.a. om tomt, byggeplaner, arkitektonisk konsept, utstillingskonsept, fagseminarer og kontakter. Det finnes også en link til det webkameraet som er installert på kirketårnet i Presteid og som gir mulighet til å følge med på bygningsarbeidene minutt for minutt og dag for dag, uansett hvor man bor. Direkte pålogging kan foretas via <http://www2.digibib.no/hamsunsenter/hamsunsenteret.jpg>

Hamsunsenteret får satellitt i Oslo: I påvente av at bygningene står ferdig i 2009, kommer Hamsunsenteret AS til å åpne en satellitt i Oslo. Satellitten skal være en prototyp for senteret på Hamarøy, et laboratorium for utforskning av Knut Hamsun og hans verker. Satellitten skal være en arena for meningsutveksling, formidling og innsamling av erfaring. Den skal være et

visningsted for Hamsun-relatert billedkunst, arkitektur og andre kunstuttrykk, som for eksempel visning av Hamsun-filmer, utstilling av kunstneriske arbeider, Steven Holls arkitektur og lignende. En modell av bygget på Hamarøy skal være permanent utstilt. Satellitten skal ha et informasjonspunkt der man kan følge planleggingen av utstillingen og komme med egne innspill. Senterets nettside vil informere om dens innhold og aktivitet.

Satellitten vil være et laboratorium for formidling og vil eksperimentere med ulike måter å formidle tekst og litteratur gjennom ulike teknologiske løsninger. Erfaringene fra dette vil bli brukt aktivt i utviklingen av utstillingen på Hamarøy. Satellitten blir en viktig leverandør av innhold til senteret på Hamarøy og Hamsunjubileet i 2009. (Kilde: www.hamsunsenteret.no)

Vil komme til første spadetak: Arkitekt Steven Holl vil være tilstede når første spadetak for Hamsunsenteret tas. Han elsker slike oppstartsseremonier – men det beste han vet er innvielser, opplyser han til *Avisa Nordland* (06.03.07).

Sponsormidler: 1. mars i år garanterte fylkestinget i Nordland for manglende sponsormidler og utløste dermed 31 million kroner fra staten i revidert nasjonalbudsjett. Siden har sponsorgavene vokst videre; nå 10,75 millioner kroner, meddeler Nina Frang Høyum.

Beløpet inneholder:

Stiftelse Fritt Ord: 4 millioner
Norsk kulturråd - 0,5 millioner
SpareBank 1 Nord-Norge - 1 mill.
Nord-Salten Kraftlag - 0,5 million
Salten Kraftsamband - 0,5 million
Sparebankstift. DnB Nor - 3 mill.
Monet - 50.000
Innovasjonsprogram Salten - 1 mill.
Kuldeep Singh - 100.000
Kirsten Hedvig Rasmussen:
materiale fra samlingen for 100.000

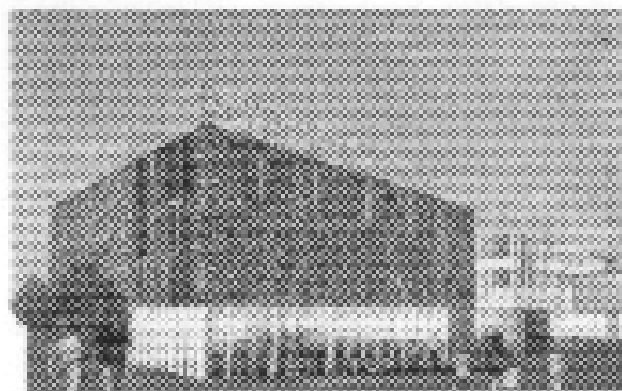
Hamsunsenter skaper ny optimisme: Hamarøy merker allerede de positive konsekvensene av at Hamsunsenteret skal bygges. "Nå må det tenkes stort," sier kjøpmann Kuldeep Singh, som har gitt 100.000 kroner til Hamsunsenteret, og opplyser om sine planer. Bygget ved siden av butikken på Oppeid skal flyttes, slik at det blir plass for et bed & breakfast hotell med rundt 40 sengeplasser. Singh har også overtatt tre tomter i Hersethskogen, altså området et stykke nedenfor Skogheim, hit skal det allerede nevnte huset flyttes og to nye bygges. "Jeg har lyst til å gi mer til Hamsunsenteret. Men skal jeg kunne gi mer, er jeg nødt til å tjene mer penger først."

På Tranøy vil Vibeke Stavøy og Geir Solli investere i et moderne flerbrukshus ("gildehall") som skal bygges under Løshaugen, rett nedenfor losstasjonen og med storslagen utsikt over Vestfjorden. Huset skal inneholde et lite steinovn-bakeri, kafé, selskap- og møtelokaler for opp til 80 personer samt et stort

kjøkken hvor det også skal håndteres catering. Stavøy betegner planene som 2. byggetrinn. 1. trinn var Den hellige Dorotheas kapell som sto ferdig i fjor og ble bl.a. brukt som lokale under Hamsun-dagene. Siden har nærmere 4000 besøkende skrevet seg inn i kapellens gjestebok.

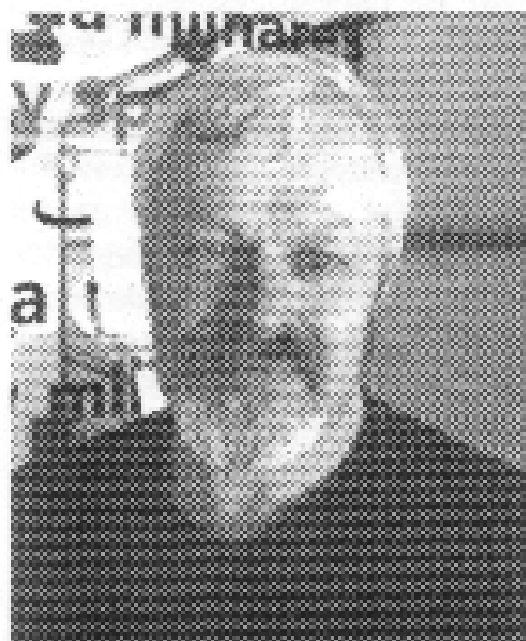
Ved siden av tomten til Hamsunsenteret planlegger Hans Petter Christensen og Rita Helnes, eierne av Hamarøy Fiskecamping, en storstilt oppgradering av anlegget. "Når senteret blir realisert forventes det også mer av oss. Vi må utvikle anlegget slik at det får fasiliteter som holder mål," sier paret. Tiltakene skal avstemmes med LY arkitektkontor som jobber med Hamsunsenteret. Motorisert ferdsel på havområdet Glimma vil campingplassene helst minimalisere slik at lokalbefolkningen og gjester fortsatt kan nyte stillhet og ro.

Hamsunsenteret som arkitektonisk målestokk: Initiativ-takerne til senteret til Garborgsenteret på Jæren er skuffet. "Garborgsenteret er foreslått inne i eit stort kombinasjonsbygg på over 9000 kvadratmeter, der

Planlagt Garborgsenter i Jæren

senteret herre vil utgjere 850. Og oppå ryggen til Garborg har de tenkt å leggje eit tre etasjers hotell," fortviler Tarald Oma, leder i Time Mållag. "Skal dette vere eit nasjonalt Garborgsenter, må det ha eit særskilt arkitektonisk uttrykk. Til Hamsunsenteret på Hamarøy har dei hyra inn ein av verdas fremste arkitektar. Her har dei ikkje hatt arkitektkonkurranse ein gong." Etter planen skal Senteret allerede stå ferdig til årsskiftet 2009/2010. (Klassekampen, 25.04.07)

Etterlyser museumsnettverk:
Otto Grepstad, direktør for Ivar Aasen-tunet i Ørsta

Etterlyser nettverk for litterære museum: Otto Grepstad, direktør for Ivar Aasen-tunet i Ørsta, vil ha et nettverk for litterære museum. Den 9. mars 2007 siterer avisen *Dag og Tid* Grepstad slik: "Ivar Aasen-tunet sender denne veka eit brev til ABM-utvikling med fremlegg om å laga eit nettverk for litterære museum, som me ønskjer å driva, og

det nettverket skal dekkja både bokmåls- og nynorsklitteraturen. Men det er også viktig å sjå på korleis ein kan bruka eksisterande institusjoner i dette arbeidet. Det er ikkje sikkert at ein må organisera alt på nytt."

Satsing i utkanten et unikt norsk konsept: Gjennom Aukrust-senteret på Tynset, Bremuseet i Fjærland, Aasen-tunet i Ørsta og realiseringen av de tre store litterære sentra (Hamsunsenteret på Presteid, Petter-Dassmuseet på Alstahaug og Garborg-senteret på Jæren), viser seg klart et desentraliserende trekk i norsk kulturpolitikk. "Presteid på Hamarøy har berre om lag 300 innbyggjarar, men likevel får bygda ei bygning som er teikna av den verdenskjende arkitekten Steven Holl. Noko liknande finn ein neppe i noka anna bygd kringom i verda. I andre land hadde ei slik bygning vorte lagd til ein storby. Dei hadde neppe brukt så mykje pengar på eit prestisjebygg utanfor storbyane," skriver *Dag og Tid* (09.03.07).

JUBILEUM 2009

Hamsun-komiteer: Kultur- og kirkedepartementet har gitt Nasjonalbiblioteket ansvaret for den offisielle markeringen i 2009. Nasjonalbiblioteket har etablert et prosjektforum som har rådgivende funksjon. Hamsun-kommunene Lom, Grimstad og Hamarøy deltar på denne måten i planleggingen av Hamsun-aktivitetene som skal skje under 150-

årsjubileet. Det dannes lokale komiteer i de fire kommuner. (28.03.07)

Arrangementskollisjon: Det skal gjennomføres fire nasjonale Hamsun-arrangementer i 2009 og hvert av disse skal knyttes opp mot en av Hamsuns romaner. Det planlegges nasjonal feiring i Oslo den 19. februar (datoen da Hamsun døde i 1952), Hamarøy rundt St. Hans, Lom den 4. august ("av hensyn til Hamsuns fødested" skal bursdagen feires her) og Grimstad i september. I Nordland er den 4. august annonsert som åpningsdato for Hamsunsenteret. Hamarøys ordfører Jan Folke Sandnes påpekte dette, men ble stemt ned av et flertall som syntes at en markering i Lom på bursdagen var "naturlig". (Vågå blir ikke nevnt.) Sandnes mener at det er Lom som kommer til å tape på denne kollisjonen. "Åpningen av Hamsunsenteret i Hamarøy vil være en langt større nasjonal og internasjonal begivenhet og få mye større oppmerksomhet enn arrangementet i Lom," mener Sandnes. (*Avisa Nordland* 15.05.07)

Fornøyd ordfører: Hamarøy kommune har fått inn flere forslag til mulige markeringer i Nordland i forbindelse med feiringen av 150-årsjubileet. Blant dem er forslag fra Kompetansesenteret ved Knut Hamsun videregående skole, Bronnøy bibliotek og Frydenlund videregående skole (Narvik). Sist nevnte fikk i fjor tildelt Hamsun-Selskapets stipend på 20.000 kroner.

Stortingsdebatt om Hamsun-jubileet: På initiativ fra Tove Karoline Knutsen fra familie- og

Tove Karoline Knutsen, kunstner og stortingsrepresentant (AP)

kulturkomiteen ble det Stortingsdebatt den 14. mai 2007 om jubileumsmarkeringen. Knutsen hadde bedt kirke- og kulturminister Trond Giske om en redegjørelse for hvordan regjeringen kan bidra til at markeringen av 150-årsjubileet for en av våre internasjonalt mest anerkjente kunstnere blir så vellykket som mulig. Selv mener Knutsen at de interessante problemstillingene rundt Hamsun ikke bare inkluderer Hamsuns banebrytende diktkunst, men også hans omstridte liv, ikke minst hans holdning under 2. verdenskrig. "Den langvarige Hamsun-debatten vi har i landet, konfronterer oss med fundamentale spørsmål omkring forholdet mellom kunstneren og kunsten, mellom den skapende/utøvende kunstneren som aktør i et etisk og politisk rom," sa Knutsen.

Hun mener at jubileet gir anledning til å belyse Hamsun så vel litterært

og estetisk som politisk. Giske understreket at jubileet må få et sterkt internasjonalt preg. "Hamsun er en av dem som har nådd aller lengst ut med sin litterære produksjon." Det er ifølge Giske en viktig nasjonal oppgave at den litterære arven etter Hamsun forvaltes og formidles på best mulig måte (*understreking av red.*). "Nå er det selvsagt slik at Hamsuns liv og engasjement i andre sammenhenger gjør at Hamsun i historiens lys fortsatt er en kontroversiell person," innrømte statsråden. "Det lever fortsatt mennesker i Norge som har erindringer fra Hamsuns engasjement på en måte som de den dag i dag reagerer på. Det må man ta innover seg og ta på alvor." Men Giske håper, "at jubileumsmarkeringen ikke bare ser bakover, men også ser fremover, skaper lese lyst og leseinteresse hos nye generasjoner."

Kritisk til jubileumsprogrammet: Rolf Steffensen, leder av Hamsun-Stiftelsen i Hamarøy og nestleder i Hamsun-Selskapet, stiller seg kritisk til et jubileumsprogram som ikke inkluderer den ideologiske og politiske side av Hamsun. Det er lagt frem planer av Nasjonalbiblioteket for fire større nasjonale arrangementer, i Oslo, Grimstad, Lom og Hamarøy. Det uttalte mål er å feire et jubileum på en måte som er verdig Hamsuns nasjonale og internasjonale anerkjennelse som dikter. Markeringen må være tilbakeskuende, mener Steffensen. "Hamarøy [har] ikke råd til at det sås tvil om hva vi

Tidligere hovedkomitéleder under Hamsun-dagene, nestleder av Hamsun-Selskapet, leder av Hamsun-Stiftelsen og AP-ordfører kandidat i Hamarøy, Rolf Steffensen

mener om disse sidene ved Hamsuns liv og forfatterskap. Det er viktig å erkjenne at det er debatten rundt nettopp disse spørsmålene som har beredt grunnen for at Hamsunsenteret nå kan reises i Hamarøy,” mener Steffensen. ”De fundamentale politiske, moralske og eksistensielle spørsmål som Hamsuns liv og forfatterskap reiser må ikke settes til side. De må diskuteres og gis stort rom under jubileet, ikke bare i lokale markeringer, men også på den nasjonale arena.” (*Avisa Nordland*, 18.5.07; *Verdens Gang* 24.05.07)

HAMSUN-STIFTELSEN

Nyvalgt: Rolf Steffensen, sogneprest i Hamarøy (i permisjon) og AP-ordfører kandidat ved kommunevalget 2007, er valgt av

Hamarøy kommune til å være kommunens nye representant i Stiftelsen. Styret har valgt ham til ny leder for Hamsun-Stiftelsen etter Asbjørn Hopland. Steffensen er samtidig nestleder i Hamsun-Selskapet. Bente Melby Ness, eier av Ness Camping, ble valgt som nestleder i Stiftelsen. Styret består av syv medlemmer. Fem av disse er valgt inn på siste årsmøte. De nye medlemmene (ved siden av ny leder og nestleder) er Siv Reidun Sandnes (Hamarøy

Nytt styremedlem: Siv Reidun Sandnes

Galleri), Anne Tømmerdal (tidligere hovedkomitémedlem) og Stein Thorbergsen (Hamsungalleriet). Sverre Harald Eriksen (Kompetansesenteret v/ Knut Hamsun videregående skole) og Hans Kristian Steinsvåg (lærer på Hamarøy Sentralskole) fortsetter i styret som før. Hamsun-Stiftelsens viktigste oppgave er å være produsent av Hamsun-dager i inn- og ut-

*Daglig leder i Hamsun-Stiftelsen Hamarøy
Marianne Apold*

land og av jubileumsarrangement i 2009. Daglig leder i Stiftelsen er Marianne Apold.

KOMMENDE ARRANGEMENT

Sommer-Melbu 13.-22. juli 2007: Sommer-festivalen i Melbu og Nordland-Akademi har i år Hamsun som tema med deltagelse fra Hamsunsenteret i Hamarøy. Tema for årets litteraturseminar (15. - 17. juli) er "Å skrive et liv..." - biografien som sjanger. Hvordan farger biografier av Knut Hamsun lesernes opplevelse av bøkene hans? Trenger vi biografier for å forstå verkene bedre eller er de bare forstyrrende informasjon? Er det mulig å skille mellom liv og verk? Tre forfattere av Hamsunbiografier, Ingar Sletten Kolkoen, Sigrid Combüchen og Jørgen Haugan, ser på forholdet mellom liv og verkene til Hamsun. En av foredragsholderne vil være Knut Michelsen som blant

annet har skrevet hovedfagsoppgave på Hamsunbiografiene. Påmelding: www.nordland-akademi.no. Tlf: 76159111 eller 99403839, epost@nordland-akademi.no.

Ibsen- og Hamsundager i Grimstad 9.- 12. august 2007: Se side 23

Diktardager i Lom 9.-12. august 2007: Dagene arrangeres som vanlig i samarbeid mellom Tor Jonsson-Selskapet og Hamsun-Laget i Lom. Temaet i år er "Naturforteljingar". Program: <http://www.torjonsson.no>

4. Internasjonal Hamsun-konferanse i Tromsø, 19.-21. sept. 2007: Denne konferansen arrangeres hvert fjerde år av Universitetet i Tromsø. Akademiske foredrag av internasjonale så vel som universitetets egne eksperter på Hamsun.

Hamsunseminar i Lom 4.-5. oktober 2007: Seminaret arrangeres i samarbeid mellom Hamsunsenteret i Hamarøy og Hamsun Laget i Lom. Kontakt/Info: <http://www.hamsunlaget.no>, e-post: tkjok@online.no

Hamsun-dager Hamburg 15.-18. november 2007: Dagene arrangeres av Hamsun-Stiftelsen i Hamarøy som tidligere bl.a. har organisert interessante og spennende Hamsundager i Madrid, Paris, Edinburgh, Milano og Riga. Program under planlegging. Informasjon legges ut på Hamsun-stiftelsens hjemmeside, www.knuthamsun.no.

Kontakt: Marianne Apold, tlf. 99486808/ post@hamsundagene.no

TIDLIGERE ARRANGEMENT

Lærere forbereder seg på Hamsunsenteret: Den 10.04.07 inviterte Kompetansesenteret v/Knut Hamsun videregående skole i samarbeid med Hamarøy Sentralskole til lærerseminar. Alle lærere ved de to skolene deltok. Målet med seminaret var å skape inspirasjon til bruk av Hamsun-relatert stoff i undervisningen, og å skape forbindelser mellom skolevirksomhet i regionen og det kommende Hamsunsenteret. Førsteamanuensis Nils Magne Knutsen holdt åpningsforedrag, etterpå ble det arbeid i grupper. I oppsummeringsdiskusjonen deltok bl.a. også Nina Frang Høyum, prosjektleder i Hamsunsenteret AS, og arkitekt Erik Fenstad Langdalen som representerer Steven Holl i Norge.

Folkemøte om Hamsunsenteret: Den 11. april 2007 inviterte Nordland Fylke i samarbeid med

Fylkeskultursjef Aaslaug Vaa

Hamarøy Kommune til orientering, samtale og debatt om Hamsunsenteret. To separate møter, ett med kommunens Hamsun-”aktivister” og

et generelt folkemøte ble gjennomført. Det viste seg at Hamarøys befolkning er like engasjert i prosjektet som for 25 år siden. Også Hamsuns barnebarn Leif Hamsun, Hamsunforsker og styreleder i Hamsun-Selskapet Even Arntzen fra Tromsø, arkitekt Erik F. Langdalen, landskapsarkitekt Rønnaug Indregård, fylkeskultursjef Aaslaug Vaa, styreleder i Hamsun-Stiftelsen og nestleder av Hamsun-Selskapet Rolf Steffensen og den lokale kjøpmannen og sponsor Kuldeep Sing deltok i møtet.

Knut Hamsuns religiøsitet var tema i et foredrag som Ingar Sletten Kolloen holdt på Stor-Elvdal bibliotek på Koppang den 29.03.07. Tittelen til foredraget var ”Oppe i himmelen satt Gud.” Kolloen fortalte at Knut og Marie Hamsun tilbrakte mye tid i Stor-Elvdal, og forfatteren skrev *En vandrer spiller med Sordin* på Koppang og i Sollia. Hansens hotell var Hamsuns foretrukne bosted. ”Dette kunne ha vært en stor magnet for Hamsun-tilhengere fra hele verden, én million litteraturladde tyskere kunne ha kommet for å se stedet Hamsun hadde tilhold, sa Kolloen. I Sollia holdt forfatteren til på Nordre Brænd, og han hadde en egen skrivestue som fortsatt står der ved Ambrua. Ifølge *Østlendingen* (02.04.07) tegnet Kolloen et bilde av Hamsun som ”kontrollfrik, svinepels som ektemann og far, og at han hadde sadomasochistiske trekk. Samtidig var Hamsun en fantastisk forfatter”, som internasjonale kommentatorer setter så høyt at ”ingen

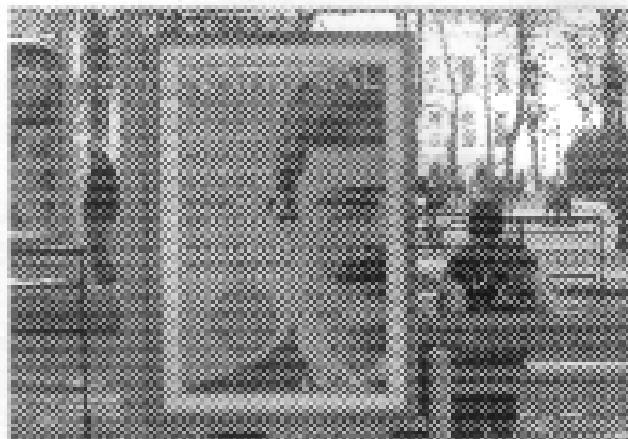
andre forfattere rekker Hamsun til knærne.” Foredragets egentlige tema, Hamsuns religiositet, er dessverre ikke nevnt i *Østlandingsens* artikkel.

TEATER

Anmeldelser og artikler om Nasjonalteaterets oppsetting av Markens Grøde fortsetter. Det er spesielt iscenesettingen av Isak i Sven Nordins gestalt som synes å provosere til kommentarer. - Låveversjonen av Markens Grøde kan i sommer ses i Vågå.

Muskelromantikk og den gode faren: "Nybyggjaren Isak blir så overnaturlig sterk at det sprengjer alle biologiske rammer og bikkar over i den metafysiske manndomen hos kapteinen i *Hoiene* av Jens Bjørneboe. Han kan ikkje eingong få lov til å strø såkorn utover åkeren sin utan at han skal spennast inn i ein slags hestesele som det renn ein brote med tjukke tau ut frå, der dei andre aktørane kan hekta seg fast og la seg slepa med. Det blir som en veldig lang reklame for tran. Det som likevel står igjen, er forteljinga om den gode faren. (...) [Det er] fint at institusjonsteatra løfter fram dei som innrettar handlingane sine mot det som er best for ungene. Lojaliteten mellom mennene i det tradisjonelle samfunnet er jamt over til skade for barna. Isak er en god far fordi han har meldt seg ut or patriarkatet. Men det kjem etter han og omfamnar han med nasegrus tilbeding. Konflikten

mellom mannsamfunn og farstolle druknar i muskelromantikk." (Solveig Aareskjold i *Dag og Tid*, 23.03.07)

Reklame for nasjonalteaterets oppsetting av "Markens grøde", vår 2007. Foto: Hedvig Rasmussen

Ytterst sjelden: " Med et gjennomtenkt og gjennomført lappeteppe av stilarter og teaterspråk skaper regissør Hartmann et magisk teaterunivers, en visuell og dramaturgisk oversettelse av Hamsuns språkunivers. Han tyr til grep som virkelig gir motstand, i en styggvakker teaterestetikk vi ytterst sjelden ser i så stor format i Norge." (Andreas Wiese i *Dagbladet*, 08.03.07, trykt flere dager i rubriken "På scenen i vinter".)

Markens Grøde på läven: 25. - 27. juni fremføres låveversjonen av Markens Grøde på Valbjør med Juni Dahr og Gard Eidsvold som skuespillere. Etter åtte år med prosjektarbeid i Nordherad, den "andre sida" av Vågå-vatnet vestover mot Lom, kan Nordherad vel være en reise verdt. Prosjektgruppen har drevet med skrotinnsamling, slåttedugnad,

plassplanering, stigrydding, bygging og mye mer. - Knut Hamsun er født på Skultbakken i Vågå, hvis man følger Hamsunforsker Lars Frode Larsens argumentasjon. Foreldrene, Tora og Peder Pedersen, ble først gift halvannet år etter at deres første sønn Petter var blitt født. Bryllupet ble holdt den 14.10.1852 i Vågå kirke, og bryllupet ble feiret på Nordgard Viste. Ekteparet ble deretter boende et halvt års tid i "eldhuset" på gården.

BØKER

Pippi Langstrømpe inspirert av Hamsun: Astrid Lindgren skrev i en artikkel i den svenske avisen *Expressen* i 1974 at Knut Hamsun var hennes ungdoms store svermeri. "Jeg ynket meg av latter da jeg leste om J.A. Happolati, mannen som hadde oppfunnet den elektriske salmeboka [i *Sult*]. Kanskje Pippi Langstrømpe aldri var blitt en så stor løgner hvis ikke Knut Hamsun hadde sittet på en trebenk og løyet uhemmet om den fantastiske Happolati", skriver Lindgren. (*Grimstad Adressetidende*, 14.04.07)

Sult på svensk: Knut Hamsuns *Sult* er gjendiktet til svensk av Henrik Petersen, kritiker i *Helsingborg Dagblad*. "En lyckad nyöversättning," skriver Sigrid Combüchen i *Sydsvenskan*. De skiller imidlertid lag i synet på selve boka. Petersen gir den en særstilling i forfatterskapet, mens Combüchen kaller boka "det ubefruktade ägget i hans diktning. Inneslutet i sin egen

perfektion som så många modernistiska mästerverk." (*Klasskampen*, 14.04.07)

Kolloenresepsjon i Danmark: Bendik Wold beretter i *Klasskampen* (24.03.07) om danske anmeldelser av Kolloens internasjonale Hamsunbiografi som er redigert ned til et bind og kom ut på dansk i februar 2007. En dansk anmeldelse er skrevet av Torben Brostrøm. For ham må ifølge Wold "møtet med biografien ha vært skjellsettende. Han som en gang var selve bannerføreren for modernismen i Danmark, nekter plutselig å skjelne mellom mannen og verket." Brostrøm: "En neppe tilsiktet bivirkning, i hvert fall for denne leserens vedkommende, er en voksende ulyst til overhodet å lese eller gjenlese verkene, ettersom den estetiske fasciasjonen ikke lar seg skille fra umenneskeligheten i Hamsuns kunstneriske prosjekt og dets uutskillelige fascistiske latens." Etter Wolds vurdering skriver Brostrøms artikkel seg "rett inn i historiebøkene. Ikke bare fordi den feller en usødvannlig klar dom over Hamsuns forfatterskap; også fordi den demonstrerer at et modernistisk litteratursyn ikke forutsetter moralsk og politisk avstumpethet. Det finnes en grense for hvor langt litterære verker fortjener å leses "autonomt". Tilslutning til totalitære ideologier er tydeligvis en slik grensestein." Jon Helt Haarder fra *Jyllandsposten* viser ikke samme reaksjon som Brostrøm, "han får ikke avsmak for selve forfatterskapet. Konklusjonen

er programmessig ambivalent," kritiserer Wold og siterer Haarder: "[Det] sier noe om mesterskapet i denne biografien, at den på samme tid kan la enkeltverkene stå som litterære mesterverker, som ikke uttømmes ved deres biografiske sammenheng, og samtidig vise hvordan de i deres sammenheng med forfatterens liv peker på en tvers igjennom ubehagelig, men utryddelig fascistisk streng i alt hva denne store mannen sa og gjorde."

Hamsuninspirerte dikt på tysk: Allerede i 2005 har Klaus Rainer

Lærer, forfatter, lyriker: Klaus Rainer Goll

Goll, Hamsun-kjenner og (i sin egen formulering) en åndelig slektning av Hamsun, utgitt en diktsamling som inneholder flere dikt inspirert av Hamsun og inntrykk fra Norge. Boken er fint illustrert med tegninger av motiver som Goll fant på sine reiser. Boken heter "Zeit vergeht" (Tid går) og er utgitt i Elfenbein Verlag, Berlin. Tidligere har Goll skrevet en bok om Hamsuns forhold til Aurdal, hvor han selv gjerne

oppholder seg når han trenger arbeidsro og inspirasjon. Han har holdt flere foredrag om Hamsun i Tyskland, bl.a. om forholdet mellom Knut Hamsun og Thomas Mann. Nylig var han invitert til en lyrikk-workshop i den Tyske Skolen i Athen, hvor elevene bl.a. skrev en lyrisk tekst om Hamsun.- Ved siden av å være forfatter og lyriker arbeider Goll som lærer i Lübeck. Han har mottatt en rekke priser for sitt litterære arbeid.

LISTER & KANON

Top Ten: Litteraturfestivalen i Lillehammer har satt seg bl.a. som mål å slå fast kollektive litteraturpreferanser i en "top-ten-liste". Stem via SMS! Bare 3 kroner per stemme! Har slike konkurranser verdi? Ja; telefonselskapene og forlagene tjener faktisk på sånt. 2491 lesere (cirka null komma null fem prosent av Norges befolkning) stemte. Gert Nygårdshaug (*Mengeles Zoo*) slo Knut Hamsun (*Markens Grøde*) med 40 stemmer. "Det er hyggelig for Nygårdshaug, men kanskje også litt vanskelig å ta på alvor," kommenterer Fredrik Wandrup i *Dagbladet*. (02.06.07)

Kanondebatt: I Lillehammer har man også laget en såkalt kanonliste av 25 norske bøker, blant dem Hamsuns *Mysterier*. Bare 25 bøker? "En fornærmelse mot norsk litteratur," skriver Terje Stemland i *Aftenposten* (31.505.07)

Følgende spørsmål ble sendt til Hamarøy bibliotek. Hvem kan svare?

Jeg mener å ha hørt følgende historie:

En mann, jeg tror det var en norsk skribent, var en gang på 1920 - 30 tallet i Nord-Russland, kanskje i Murmansk på et oppdrag. Oppdraget ble fullført, han kjedet seg og lengtet hjem. Den gang var det ikke rutetider som gjorde det mulig å reise så ofte til og fra Nord-Russland, han måtte vente noen dager på neste båt. Mens han rastløs gikk omkring og ventet, kom han over Knut Hamsuns romaner. Han satte seg til å lese for å korte ventetiden, og ble snart oppslukt. Historien slik jeg har hørt den, forteller at mannen gikk glipp av neste båt fra Murmansk (eller hvor det var), fordi han ikke kunne reise før alle romanene var lest!

Er det noen som kjenner igjen denne historien, og som kan bekrefte den? Eller noe som ligner, det kan godt være at noen av detaljene er feilaktige i forhold til sannheten. Og hvor kan den eventuelt finnes nedskrevet? Jeg vil gjerne ha flere detaljer.

*Vennlig hilsen
Mona Ekelund
Østfold fylkesbibliotek
Tlf dir. 69301445 Mobil 91807947
Epost: mona.ekelund@ostfold.kommune.no*

Nye bidrag til kanondiskusjon: Bokvåren 2007 er preget av en rekke utgivelser på norske forlag med forsøk på å definere en litterær kanon. Erik Vassenden og Jørgen Sejersted publiserte *Lyrikkhåndboken: 101 dikt og tolkninger* (Spartacus). *Den norske litterære kanon 1900 – 1960* av Erik Bjerk Hagen, Jørgen Magnus Sejersted, Tone Selboe og Petter Aaslestad er blant Aschehougs utgivelser i mai. Knut Hamsun er ikke med i boken. Forfatterne begrunner det med at de bare tok med forfattere som debuterte etter 1900. "Dessuten har han nok reklame uansett." (*Adresseavisen* 30.5.07) Jon Haarberg, Tone Selboe og Hans Erik Aarset står bak *Verdenslitteratur. Den vestlige tradisjon* som "konsentrerer seg om enkeltverk og sjangere istedenfor om biografi, forfatterskap og nasjon. På den måten prøver den å følge utviklingen av de viktigste litterære trendene, fra antikken til postmodernismen – og enda med et gløtt i fremtida." (*Utdanning*, 25.05.07) Korrekt nok kaller boken seg *Verdenslitteratur* i ubestemt form. Undertittelen *Den vestlige tradisjon* viser derimot stor selvtillitt.

BLANDET NYTT

Hamsunfrimerke: "Klarer posten å utgi det første Hamsun-frimerket før Hamsunsenteret står ferdig?" Hans B. Bjerkås, *Fremover* (12.05.07)

Hamsunprosjekt på Kjerringøy fikk en halv million: Bystyret i

Bodø bevilget 250.000 kroner til realiseringen av utstillingen "Hamsun i bilder" på Kjerringøy. Prosjektet består av tre tiltak som skal gjøre stedet mer interessant som reisemål. Etablering av en kultursti fra Kjerringøy Gamle Handelssted til Zahljosen; i Zahljosen skal besøkende finne en utstilling kalt "Hamsun i bilder", hvor bl.a. Karl Erik Harr skal stille ut. Det skal også utvikles et rabattkort med fellesbillett for Handelsstedet og Zahljosen. (*Avisa Nordl.*, 03.05.07)

Hamsungalleriet: De som besøker Walsøes tidligere handelssted på Tranøy i år, kan få med seg to spennende utstillinger: Bilder av fotograf Johan Brun blir installert på svabergene under åpen himmel. Utstillingen åpnet den 9. juni 2007

Hamsungalleriet på Tranøy

og er den 3. open-air-utstilling i rekken ute på Buneset. I selve krambøden vises tegninger og grafikk av Bjørnar K. Meisler fra Rognan. Også den samtidsengasjerte kunstneren Ragnar Almen er representert med grafikk, og Rita M. Lindeberg Pettersen stiller ut bilder

av det nordnorske kystlandskapet, malt med olje, akryl- og pastellfarger på lerret. Åpning: 16. juni.

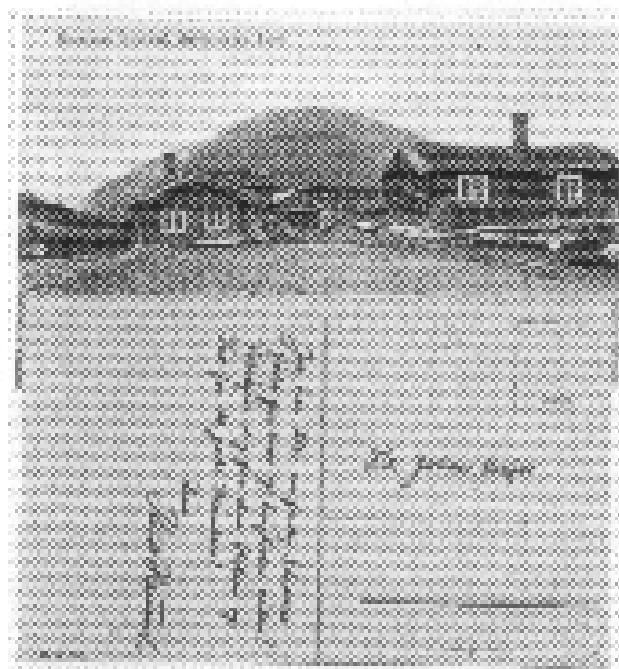
BIOGRAFISKE NOTISER

Leif Hamsun mener at Hamsun er født i Lom.

Fødestrid: Lom eller Vågå? Leif Hamsun, Knut Hamsuns barnebarn, mener det er på tide å legge all diskusjon om dikterens fødested til side (*Gudbrandsdølen Dagsningen*, 10.05.07). Han har nå skrevet brev til ordførerene i Lom og Vågå om sitt syn på saken: Han mener at Knut Hamsun er født på Garmostrædet i Lom. Som bevis har han lagt frem et postkort, skrevet av Knut Hamsun til dikteren Johan Bojer. Postkortet viser Garmostrædet på fremsiden og følgende tekst: "Ja her ble en fattig Stakkar født for Aar og Evigheder siden." Mon Hamsun husket hvor han ble født? Hvor mye er Hamsuns egne opplysninger om dette spørsmålet verdt? Løy (eller diktet) han ikke også om alderen? Lederen i Hamsun-Laget i Lom, Torunn Kjøk, har i hvert fall sikret seg en kopi av

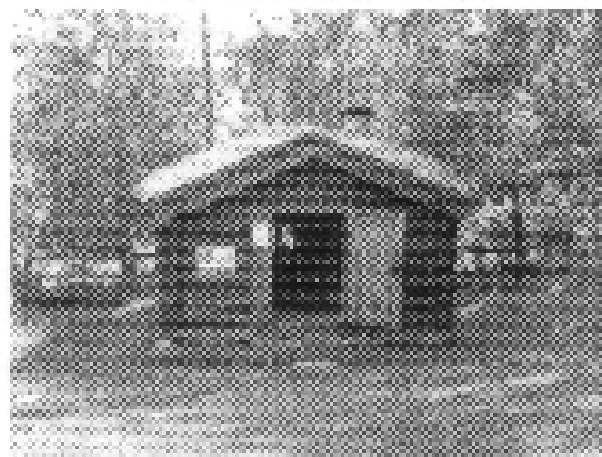
postkortet og lagt det ut på internett (www.hamsunlaget.no). Hamsunforsker Lars Frode Larsen hadde i sin doktoravhandling etter bevisets stilling kommet til konklusjon at Hamsun var født i Vågå. Hovedbevis var at Hamsuns foreldre hadde oppgitt dette til myndighetene i Hamarøy i to folketellinger (1865 og 1875). Larsens overbevisende konklusjon etter vurdering av alle dokumentene hadde til følge at fødestedet ble endret i flere norske oppslagsverk.

Bevis? For- og bakside av et postkort skrevet av Hamsun

Torunn Kjøk mener at folketellingene ikke er et sikkert bevis. I folketellingen fra 1865 står Knut Hamsuns bestefar oppført som Ole Pedersdatter, det er samme etternavnet som ble ført inn for Hamsuns søster Marie i linjen over bestefaren. Det ble altså gjort feil, mener hun. Heller ikke at Vågå ble angitt som

fødested enda en gang i 1875, vil hun la gjelde som bevis. Hennes argumentasjon kan leses i *Gudbrandsdølen Dagrningen* (30.05.07).

Hamsunstugu i Garmo, Lom

Hamsunstugu skal restaureres: Hamsunstugu og området rundt gården Garmotræet i Garmo/Lom var utsatt for store skader under flommen i fjor sommer. Nå skal den restaureres. Hamsun-stugu ble trolig bygd i 1853. Den ble flyttet fra en annen plass i 1959. Samtidig ble hautaen over den kjente forfatteren reist. "Vi lyt stelle pent med Knut så han ikke flytter til Skuldbakken [i Vågå]," humrer Bjørn Birkeland som har fått i oppdrag å stelle hus og uteområde på vegne av Hamsunlaget i Lom.

Engelskfiendtlig fra barndommen: Hans Berkås fra Lodingen publiserte en artikkel om Hamsuns engelskfiendtlighet i *Harstad Tidende* (14.04.07) og *Fremover* (14.05.07) Berkås tar versjonen av den fryktelige Onkel Hans på Presteid for gitt, men nevner også, at onkelen var personen med den største inn-

flytelse på Hamsuns karakterdannelse og at Hamsun måtte bakenes verden hos onkelen. I biblioteket som han bestyrte fant Hamsun bl.a. historiebøker, som ga ham et særdeles dårlig inntrykk av engelskmennene. "To hendelser synes å ha gått særlig sterkt innpå gutten. Han leste om hvor bollete og arrogant de engelske myndighetene hadde ordnet opp med Norge i den såkalte Bodo-saken i 1818. Et britisk eksportfirma, som hadde drevet storstilet smugling i Bodo, unnslopp de norske myndighetene ved å bruke vold. Trygt tilbake i England krevde så firmaet de svenske myndigheter for de ødeleggelse og tap de hadde lidt. Britiske myndigheter overtok firmaets sak, og nektet å ha noe med nordmennene å gjøre, da Norge tilhørte Sverige. Resultatet av diskusjonen som foregikk på regjeringnivå, var at de britiske smuglerne i 1821 ble tildelt en klekkelig erstatning for sine tap. Tolv år senere kom det for dagen at dokumentene erstatningskravet var basert på, var forfalsket, og at smuglerne hadde fått hjelp av en høytstående politimann i Glasgow. Avgjørelsen ble aldri omgjort. Den andre hendelsen Hamsun leste om, var den britiske flåtes bombardement av København i 1807. Angrepet varte i 72 timer. Hundrevis av sivile ble drept, de materielle skadene var enorme. Hele angrepet ble gjort på en grunnløs mistanke om at Danmark ville inngå en allianse med Napoleon. Disse to hendelser dannet grunnlag for hva som først var en noe uvanlig

uvilje, men senere dypt og inderlig følt hat overfor England og engelsk opptreden."

Hamsun dotre Ellinor og Cecilie Hamsun

Hamsunbrev til salgs i Danmark: 28 brev fra Knut Hamsun, 67 fra Marie og en rekke interessante dokumenter og attester fra Hamsunfamilien (i alt 220) ble lagt ut til salgs av Vangsgaards Antikvariat i mai 2007. Prisen tilsvarer nærmere 2,9 millioner norske kroner. Nasjonalbiblioteket syntes prisen var for høy og ville ikke ta seg råd for å kjøpe materialet. (*Aftenposten Morgen* 23.05.07.) Nå har *Ellinor Hamsuns Legat til Norholms bevaring* foreløpig stanset salget. Legatet mener at salget kan være i strid med rettigheter til Ellinor Hamsuns arvinger. "Dette er åpenbart personlige brev og dokumenter

som har tilhørt Ellinor,” sier styreleder i legatet. Hun har kontaktet et advokatfirma i København for å finne ut, hvordan disse dokumentene har kommet frem for salg.

Hamsun på Eigerøy: I *Stavanger Aftenblad* beretter Kristina Skjelbreid at hennes foreldre leide ut et rom til Knut Hamsun, da han i 1932 kom til Eigerøy for å skrive videre på romanen *Men livet lever*. Selv var hun en liten jente som akkurat vasket dukkeklær da Hamsun kom. Eigerøy var den gang et isolert samfunn. Det var daglig båtforbindelse til Egersund, men ”øybuene” levde et rolig liv. Hamsun tok små spaserturer, postet brev til Marie og slo av en prat med folk ved melkerampene. Han nektet å la seg invitere, og han sprang til sjøen og gjemte seg når finfolk fra byen dukket opp. Av og til måtte Hamsun ta seg en tur til Egersund. Når han ble spurt om han ikke var selveste Knut Hamsun, svarte han mutt: ”Nei nei, det er Pedersen, Herr Pedersen.” (*Stavanger Aftenblad*, 03.03.07)

TILGIVELSE?

Hamsun og Bader-Meinhof: En anonym leser nevner i et leserbrev til *Avisa Nordland* Hamsuns besøk om bord i en tysk u-båt og kommer så med følgende skjeve sammenligning: “[Hamsun ble] dømt og straffet for sin holdning, økonomisk til fullstendig ruin, så det burde vel være opp- og avgjort. Når Bader-Meinhof-medlemmer kan løslates etter noen-og-tyve år, kan vel denne

delen av Hamsuns liv være tilgitt etter seks ti år.” (*I Tyskland oppfatter man ikke en juridisk korrekt håndtering som tilgivelse. Tidligere Bader-Meinhof-medlem Christian Klar som nylig ville utvirke en benådning hos den tyske forbunds-presidenten uten å angre noe, ble avvist. Både benådning og tilgivelse forutsetter anger. Den tyske offentlige diskusjonen om nazismen har generelt sett heller ikke tilgivelse som mål, men tilstrækkelig med bevissthet for å forhindre en totalitær utvikling for all fremtid. Red.*)

”In from the cold” heter en artikkel i et amerikansk kulturmagasin, *The New Yorker* (publisert allerede i utgaven fra 26.12.05). Artikkelforfatter Jeffrey Frank skriver bl.a. at Hamsun er klarere definert etter Kolloens to-binds biografi fra høsten 2004. Den har åpenbart skapt ny interesse for Hamsuns bøker. Til og med bøker som lenge ikke har vært oversatt til engelsk, som *I Æventyrland* og *Landstryker*-trilogien, kom ut på engelsk, samtidig som en ny oversettelse av *Victoria* ble lansert av Penguin Books. *Sult* og *Pan* kan kjøpes i to forskjellige versjoner som konkurrerer med hverandre. Artikkelen er interessant lesning: www.newyorker.com/archive/2005/12/26/051226crat_atlarge?printable=true

Tysk radiosending om Hamsun: Under tittelen „Ich habe die Zeit für mich oder wie sich Norwegen mit Knut Hamsun versöhnt“ sendte

radiokanalen Südwestfunk (SWR 2) den 12. juni kl. 20.03 – 21.00 en reportasje om Hamsun. Radio Bremen sender samme reportasje den 24. juni. Reporteren Regina Lessner beskriver Hamsuns litterære og politiske sider, og i denne sammenhengen det store hatet som han pådro seg i Norge under og etter krigen. Så beretter hun hva hun har funnet ut da hun reiste i Norge i fjor, snakket med folk og prøvde å skaffe seg et bilde av nordmennenes aktuelle holdning vis-à-vis Hamsun. Hun var overrasket over resultatet. "Et tykt teppe av forglemmelse har lagt seg over saken," mener hun. Etter samtaler med medlemmer av Hamsun-familien, med biografer og med Hamsun-interesserte som hun møtte under Hamsun-dagene 2006 på Hamarøy, har hun en "forbausende" forsoningsprosess å beskrive "mellom nordmennene og deres dikter som var innviklet i fascismen."

GRIMSTAD

Karin Pabst som i februar 2005 ble ansatt i Ibsenhuset med omorganisering oppgaver, har sagt opp jobben og har fått en fast stilling ved Vest-Agder fylkesmuseum. (*Grimstad Adressetidende*, 31.03.07)

Anita Estensen er ansatt som ny daglig leder ved Grimstad bys museer. Hun kommer opprinnelig fra Hamar og har mellomfag i litteratur, samt utdanning i språk og kunsthistorie. Men det var "hennes

GRIMSTAD

dikternes by

mellommenneskelige kvaliteter" som gjorde at hun fikk jobben, opplyser styreleder Svein Harberg. Estensen kommer til å pendle fra Kristiansand. (*Grimstad Adresseidende*, 31.03.07) Hun skal bygge opp et eget Hamsun-museum som etter planen skal stå klart i lokalene til Grimstad Folkebibliotek i 2009. Til *Avisa Nordland* sier Estensen at det er viktig å samarbeide og ikke konkurrere med andre steder i Norge der diktergigantene Ibsen og Hamsun har satt sine spor. (16.04.07)

Ibsen og Hamsun for ungdom: Som hvert år i mai hadde Grimstad også i 2007 Ibsen- og Hamsundager for ungdom. Blant annet deltok skuespillerne Per Christian Ellefsen ("Elling") og Anders Baasmo Christiansen ("Ibsen"). Sammen med andre viste de *En folkefiende* som lese-drama.

**Ibsen- og Hamsun-dager i
Grimstad:**
9.-12. august 2007

Dagene arrangeres av Hamsun-Selskapets lokalavdeling i Grimstad i samarbeid med Ibseniana.

Program:

Onsdag 8. august Kl 19: Markens grøde. Litterær kafé med Oddbjørn Johannessen. Apotekerhaven. Kr 50.

Torsdag 9. august

Kl 19: Markens grøde. Teater med Juni Dahr og Gard B. Eidsvold. Låven på Storegra gård. Pris kr 300*
Kl 21: Knut Hamsuns kaukasiske eventyr. En film fra Georgia av Olga Zhgenti. Kulturhuset, Catilina. Kr 50, Utstilling av georgisk kunsthåndverk.

Fredag 10. august

Kl 11: Omvisning på Ibsen-museet. Gratis.
Kl 12: En dikter i Dikternes by. Dag Solstad: Om Hamsun. Apotekerhaven. Servering av lunsj. Kr 100,
Kl 13.30: Prisutdeling. Ibsen- og Hamsun-prisen. Juryens formann, ordfører Svein Harberg, introduserer prisvinner. Apotekerhaven. Gratis.
Kl 15: Knut Hamsuns kaukasiske eventyr. En film fra Georgia av Olga Zhgenti. Kulturhuset, Catilina. Kr 50
Kl 19: Markens grøde. Teater med Juni Dahr og Gard B. Eidsvold. Låven på Storegra gård. kr 300*
Kl 19: Marie Hamsun. Fængsel og frihet. Tekster fra Marie Hamsuns erindringsbøker, i utvalg av Ghita

Nørby og Niels Birger Wamberg. Fortalt av G. Nørby. Ved flygelet: Svønn Skipper. Dahlske videreg. skole, vandrehallen. Kr 200*.

Lørdag 11. august

Kl 11: Omvisning på Ibsen-museet. Gratis.

Kl 15: Konsert på plenen: Odd Børretzen og Lars Martin Myhre på Kvaløya. Buss fra Rutebilstasjonen kl 1330, båt fra Sandum brygge. Konsertbillett kr 150*

Kl 17: Terje Vigen fremføres av Per Chr. Ellefsen. Viga på Kvaløya. Buss fra Rutebilstasjonen kl 1530, båt fra Sandum brygge. Inngangsbillett kr 50,- Barn under 10 år gratis
Kl 1830 : Skjærgårdstur med skonnerten Solrik. Avgang fra Torskeholmen. Servering. Varighet ca 2 timer, Kr 150

Søndag 12. august

Kl 15: Skjærgårdstur med skonnerten Solrik. Avgang fra Torskeholmen. Servering. Varighet ca 2 timer. Kr 150

** Billettsalg: www.billettservice.no eller ring tlf 815 33 133. Gjelder teaterforestillingerne på Storegra gård, programmet med Ghita Nørby på Dahlske og konserten med Odd Børretzen/Lars Martin Myhre på Kvaløya. Billetter selges ellers ved inngangen til hvert arrangement. Buss- og båttransport til Kvaløya fra Rutebilstasjonen lørdag 11. august kl 1330 og 1530. Kaffe og vafler selges på oya. Retur umiddelbart etter fremføringen av Terje Vigen.*

B-POST

HAMSUN-SELSKAPET HAMARØY

Hamsun-Selskapet ble stiftet under Hamsun-dagene på Hamarøy 1988. Selskapets formål er å utbre informasjon om og skape interesse for Hamsuns forfatterskap. Medlemmer får tilsendt Hamsun-Nytt opp til fire ganger om året. Medlemskontingent per år: Enkeltmedlemmer kr. 300,-, familie/par kr. 350,-, institusjoner kr. 500,-. Hjemmesider: www.hamsun-selskapet.no

Henvendelser i henhold til medlemskap, kontingentbetaling, adresseendring og bestillinger: Hamsun-Selskapet v/Toril Halmøy, Postboks 31, 8298 Hamarøy, tlf. 950 36590, E-post: polden@hamsun-selskapet.no

Henvendelser til Hamsun-Nytts redaksjon: Elke Kriehn v/Knut Hamsun vgs Kompetansesenter, Boks 83, 8298 Hamarøy. Tlf. 75772350 E-post: ekf@nfk.no

Hamsun-Selskapets Styre:

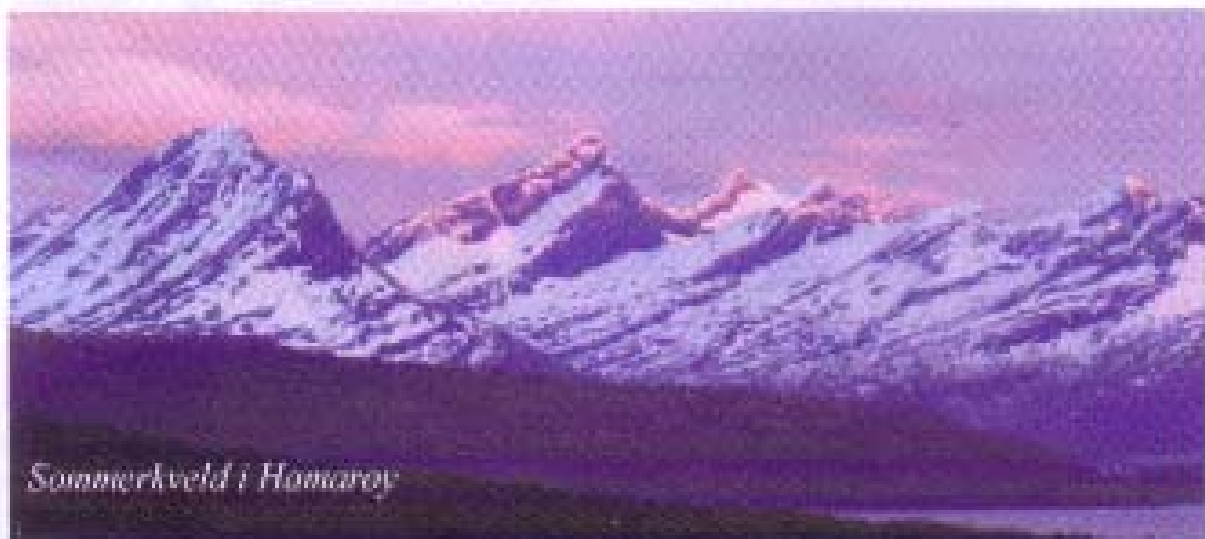
Even Arntzen (leder), Tromsø
Rolf Steffensen (nestleder), Hamarøy
Marianne Apold, Hamarøy
Ola Veigaard, Grimstad
Nils Magne Knutsen, Tromsø
Wenche Rokkan Iversen, Svolveær
Christian Schlüter, Oslo

Varamedlemmer:

Elin Eidsvik, Hamarøy
Nina Frang Høium, Oslo
Randi Eilersten, Narvik
Erik Gjestvang, Skien

Valgkomité:

Toril Halmøy (leder), Hamarøy
K. Hedvig Rasmussen, Karlsruhe
Torunn Kjøk, Løn

Sommerkveld i Hamarøy